

■ Alkotmánybíróság

Újból Sólyom az elnök

Az Alkotmánybíróság hétfőn újból dr. Sólyom Lászlót választotta elnöknek és dr. Herczegh Gézát pedig elnökhelyettesnek – közölte az MTI érdeklődésére dr. Holló András, a testület főtitkára, a szavazatszedő bizottság elnöke. A szavazásról és a szavazatok arányáról nem kívánt tájékoztatást adni, mert ezeket az Alkotmánybíróság a testület belső ügyének tekinti.

Az Alkotmánybíróság belső döntése szerint a választást legalább 3 hónappal korábban kellett megtartani. A 10 alkotmánybíró március 22-én hétfőn előzetes vita és jelölés nélkül titkos szavazással választotta meg a bírák közül a következő három évre az Alkotmánybíróság új elnökét és elnökhelyettesét.

A Centrum támogatja a hazait

Szeged egyik legnagyobb forgalmú ABC-je, az Expressz vezetőjét, Répási Zoltánt arról kérdeztük, mi alapján dönti el, hazai vagy külföldi termékeket rendeljen-e.

– Az üzletben forgalmazott árucsoportok közül kizárólag a kozmetikumokkal kapcsolatban vélem úgy, hogy az ajánlati listán a külföldi termékek aránya nagyobb a kellenél, körülbelül 50 százalék. De tudni kell, hogy éppen a pipere- és háztartási cikkek esetében a magyar termékek ára gyakran magasabb a külföldinél, nem csoda hát, hogy a vevők a világmárkákat keresik. Gyakorta emlegetik, hogy a hazai tejipart erősen sújtja a nyugati termékek dömpingje. Nálunk viszont a 10 százalékot sem éri el a külföldi cikkek aránya. De nem zárkozzunk el a nyugati joghurtok, sajtok forgalmazása előtt, mert a vevők keresik ezeket a termékeket. Nem is beszélve azokról, amelyeknek nincs magyar megfelelőjük; ilyen például a spray-tejszínhab vagy az ízesített tejberizs. Összességében úgy látom, nincsenek háttérbe szorítva a hazai termékek, a nyugati cikkek megjelenése pedig szükséges a hazai ipar felzárkózához.

– Mi éri meg jobban a kereskedőnek, import vagy hazai terméket forgalmazni?

– Azonos haszonkulcsot alkalmazunk mind a hazai, mind a külföldi termékekre. Természetesen egy-egy drágább árucikken így nagyobb a hasznunk, az olcsóbból viszont több fogy el. Maga alatt vágja a fát az a kereskedő, aki nem a fogyasztói igények szerint állítja össze kínálatát. Nem hiszem, hogy bárhol az számítana, magyar-e a termék vagy külföldi. Az a fontos, van-e rá kereslet.

A Centrum áruházlánc üzletpolitikájának alakítói viszont úgy vélik, amellet, hogy minden fogyasztói igényt ki

kell szolgálni, helyes támogatni a magyar ipart, mert ezzel a magyar munkaerőt védik. Éppen ezért szerveztek tavaly országos akciót, melynek során minden áruházukban megrendezték a magyar áruk hetét. A kezdeményezés sikerét látván idén újraindították a magyar áru sorozatot, minden héten más és más termékcsoportra szervezve kedvezményes akciót. A tapasztalatokról Nőgrádiné Kovács Margit számolt be.

– Nagyon jól sikerült a papír, a műanyag és a mosópor akciónk. A tartós fogyasztási cikkek – televízió, hűtőgép, kerékpár – esetében kisebb volt a forgalomnövekedés, de ez a termékek jellegét és árát figyelembe véve érthető is. Ezekre a magyar hetekre bármilyen gyártó, termelő jelentkezhet, aki kedvezményt tud adni cikkeire, akár árengedmény, akár nyereményakció formájában. Így egyszerre támogatjuk a magyar termelőt és a magyar fogyasztót.

– És ha egy import-termékeket forgalmazó cég jelentkezik, hogy árengedményes akciót szeretne szervezni?

– Természetesen állunk rendelkezésére. Ha nem tenénk, az diszkrimináció, protekcionizmus volna, annak pedig semmi értelme. A magyar ipart nem védjük vele, mert megkíméljük a versenyhelyezettől, ami pedig ösztönzést jelent. És a fogyasztó érdekeivel is ellentétes volna. Ma, amikor az emberek nagy része eljut külföldre, nincs esélye annak a kereskedőnek, aki elzárkózik a nyugati kínálat előtt. De nincs is rá szükség, mert a magyar termékek jó része megfelelő minőségével és minőségvédelmi garanciájával, kedvező árával vevőre talál. Végső soron mindig a fogyasztó dönt.

Keczer

■ – Professzor úr! Mikközben „készültem” önből, meglepetten olvastam az élettrajzában, hogy annak idején matematika-fizika szakos tanári diplomát szerzett. A nevét a legtöbben mégis a biológia tudományával kötik össze. Hogyan került kutatóként az élővilág közelébe?

– Békésen éledegéltem az MTA Központi Fizikai Intézetében, amikor 1972-ben fölhevott telefonon Straub F. Brunó és azt mondta, új igazgatót keres az SZBK biofizikai intézetének élére. Igaz, biológiával addig nem foglalkoztam, a fizikán belül azonban gyakran változtattam az irányokat: szcintillációs számlálók, gyorsító mellett végzett magfizikai kutatások, Mössbauer-effektus... Elgondolkodtam hát az ajánlaton, majd leültem Straub professzorral beszélgetni. Neki tetszett ez a sokoldalúság, s mi több, azt mondta: jó, ha valaki elkötelezettség nélkül érkezik a biológia területére.

■ Budapestet tehát – ha nem is teljesen – földadta Szegedért és először igazgatóhelyettese, majd igazgatója lett a biofizikai intézetnek. Ez a környezet hogyan termékenyítette meg a fizikus gondolatait?

– Itt új témába kezdtem. A munkára volt időm bőven, késő estig maradtam az intézetben, hiszen Szegeden nem volt hova hazamennem: pesti otthonomat nem adtam föl. Szóval: rendkívül foglalkoztatott az élet aszimmetriájának eredete. Gyanús volt, hogy ezt is az általam már ismert fizikai kölcsönhatás, az úgynevezett gyenge kölcsönhatás aszimmetriája okozza.

■ A vezetői, később, 1976-tól a főigazgatói teendők mellett maradt ereje, ideje a saját kutatási témákra is?

– A tudományt természetesen nem áldozza föl soha az ember, ha igazi kutató... Egyre inkább foglalkoztatott a fény biológiai energiává alakítá-

■ „Ne virágozzék minden virág!” Beszélgetés a Széchenyi-díjas Keszthelyi Lajossal

sának az első lépése. Kidolgoztunk egy új módszert. Ennek lényege, hogy meghatározzuk, milyen lépésekben megy át a proton – a sejt belsejéből a sejten kívüli közegbe – azon a molekulán, amelyik a fény hatására átvizsi. Ezt a feladatot a sejt membránjában lévő, bakteriorodopsinnak nevezett molekula végzi, fény hatására, és így alakítja át a fényenergiát biológiailag használható energiává. E módszer segítségével sok alapvető dolgot, a fényenergia átalakításának lépéseit, időbeli lefolyását mértük.

■ Az eredmény: számos előadás és külföldi publikáció. A hazai fölmérések szerint az itthoni mezőnyből erősen kiemelkedik az SZBK tudományos teljesítménye, ugyanakkor, ha jól tudom, önként az akadémiai intézetek átlagköltségvetésének csak 80 százaléka jut egy kutatóra. Hogyan lehet így sikerrel részt venni a nemzetközi versenyben?

– Igyekezzünk takarékoskodni. Részt veszünk minden pályázaton, külföldről is igyekezzünk pénzt szerezni. Minden fillérért harcolunk az Akadémiánál. Úgy tűnik, az idei év se lesz könnyebb, pedig szeretnénk többet kapni az áprilisi újjraosztásnál.

■ Amikor legutóbb az intézetben jártam, 5 óra után a sötét lépcsőházban tapogatózva kerestem a kijáratot. Érzékeltem hát jó magam is a pénzszűke kényszerét. A kutatók zsebébe persze nem nyúltam bele, de beszéltem néhány fiatalal. Számukra

az otthoni villanyszámla kifizetése is gondot jelent. Ön miként látja az utánpótlás jövőjét?

– Való igaz, hihetetlenül alacsony a 16–17 ezer forintos kezdőfizetés, és a kutatók 22 ezer forintos átlagfizetése. De ne feledkezzen meg arról, hogy amikor az intézet készült, a város kapott pénzt a költségvetésből arra, hogy 100 lakást az SZBK kutatói számára építsen. Aki már bizonyított, és látjuk, számíthatunk a munkájára, annak segítünk az otthonteremtésben.

■ Viszonylag rövid idő alatt miként bizonyíthat egy fiatal? Mérhető a teljesítménye?

– A főnöke véleménye mellett sokatmondó az úgynevezett Marton-lista, amelyet a könyvtárosunk állít össze az impakt faktorok, egy-egy időszakban összegyűlt idézetek alapján. Aki ez ügyben is jeleskedik, minden reménye megvan a külföldi tanulmányútra. Mi ezt a lehetőséget és lakást tudunk nyújtani a jó kutatóknak. Aki viszont csak pénzt akar keresni, valószínű, nem ezt a pályát választja. A kutatók külföldön is áldozatokat vállálnak jó néhány évig.

■ Ön hogyan ítéli meg: ilyen pénzügyi adottságok mellett életképes maradhat-e a magyar tudomány, sikerül-e bennmaradnia a nemzetközi vérkeringésben?

– Ha a minőséget támogatjuk, akkor igen. Azon vagyok, hogy komoly országos értékelés legyen, s ennek alapján

íteljék oda a pénzeket. Magyarországon ne virágozzék minden virág! Csak a hasznos, a szép virág virágozzék, a gyom ne. Ha hatalmam és pénzem lenne, nem csak azon sírátkoznék, hogy elhagynak bennünket a kutatók. Öt-tíz kiváló csoportot kiválasztanék az országban és nyugati körülményeket teremtenék nekik. Állítom, 10 éven belül megteremne Magyarországon egy Nobel-díj.

■ Professzor úr! Elárulom, Szegeden nem titok, hogy önt Kairóban kisebb infarktust érte. Tanúsíthatom, többen aggódva érdeklődtek hogyléte felől...

– Köszönöm, már jól vagyok. Amint látja, magam jöttem el a Parlamentbe a megítéltel kitüntetés átvételére. Hadd éljek az alkalommal, és hadd mondjak köszönetet az egyiptomi magyar nagykövetség munkatársainak, a kultúrattasának, a nagykövetnek, a konzulnak a sok segítségért, ottani kezelőorvosomnak, aki két hétig gyógyított a kardiológián, a MALÉV-nak, az értem jött mentőorvosnak...

■ Professzor úr, mikor találkozunk Szegeden ismét?

– Pihenek még egy keveset, s úgy gondolom, húsvét után újra dolgozom.

■ Gratulálók a Széchenyi-díjhoz és jó egészséget kívánok!

Chikán Ágnes

A Szegedi Akadémiai Bizottság hírei

Március 24-én 18 órától, a Modern Filológiai Társaság Szegedi Munkabizottságának rendezésében Rozsnyai Bálint "Van-e irodalomtörténet?", és Fejér Ádám „Hogyan lehetséges irodalomtudomány?” című előadása hangzik el.

19 órától a Genetikai Munkabizottság Ifjúsági Bizottságának megbeszélése lesz.

Március 25-én 15 órától, az Immunológiai Munkabizottság és a SZÖTE Tudományos Ülések Bizottsága, valamint Mikrobiológiai Intézete közös rendezésében dr. Norman B. Finter (London) professzor az „Interferon rendszeréről és klinikai jelentőségéről” tart beszámolót.

Március 26-án 10 órától, az Orvostudományi Szakbizottság Hepato-Gasztroenterológiai Munkabizottsága és a Novo-Nordisk A/S közös szervezésében „A diabetes melitus modern kezelése” témakörében lesz az a tudományos ülés, amelyen Varró Vince professzor elnökletével négy előadás hangzik el.

Március 26-án 18 órától, a Neveléstudományi és Pszichológiai Szakbizottság Politikai-Pszichológiai Munkabizottsága dr. Veczkó Józsefet látja vendégül, aki „A bűnbakképzés, mint pszichológiai probléma” címmel ad elő.

■ A Csongrád Megyei Könyvtárosok Egyesületének megvásárlására három napra Csongrád megye vendége Kányádi Sándor, akit március 15-én Kossuth-díjjal tüntettek ki. A neves erdélyi költő tegnap délelőtt Ilia Mihály irodalomtörténész és a JATE magyar tanszékének vendége volt (képünkön), este pedig a makói Városi Könyvtárban vett részt egy találkozón. Kányádi Sándor miután ma Hódmezővásárhelyen, Nagymágocsra és Csongrádon találkozik a felnőtt és gyermek olvasókkal, a költőt a szegediek szerdán délután 18 órától hallgathatják a Somogyi Könyvtárban egy felnőtt-találkozó. Az esten megvásárolható lesz Kányádi Sándor két kötete is: Válogatott versei és az 1992-es kiadású gyermekeknek szóló könyve, a Néma tulipán.

■ A szegedi I. sz. rendőr-állomás járőre elfogta az előállított K. A. 19 éves, Bordány, Mikszáth utcai lakost, aki ezen intézkedést megelőzően a bordányi Kossuth utcai büfé ajtaját minden indok nélkül szét-rúgta. Kihallgatását követően szabadon bocsátották. Az indulatok igencsak munkálkodhattak a fiatalemberben, mivel a délelőtti esemény, tehát előállítás után néhány órával, immár este, megjelent az ugyancsak 19 éves, ugyancsak Bordány, Mikszáth utcai K. O. és a

Kocsmáról kocsmára...

Seregélyes dűlőben lakó, 31 éves H. I. társaságában ugyanott: a Kossuth utcai büfében, s összetörték, megromgálták a berendezést. Tovább haladtak, s az Arany Astor presszó berendezését is megrongálták s összetörték. A 85 ezer forint kárt okozókat a rendőrség kénytelen volt őrizetbe venni és fogdában elhelyezni.

Megalakult a magyar Mensa

A hétvégén Budapesten, az Államigazgatási Főiskola harmadik emeleti tantermében megalakult a MENSA HungarIQa, a rendkívül magas intelligenciával rendelkező emberek nemzetközi szervezetének magyar tagcsoportja.

Az első IQ-teszteteket februárban két helyszínen, Budapesten és Szegeden tölthették ki a jelentkezők. A fővárosban 110-ből 53, a szegedi 92-ből pedig 35 személynek volt nagyobb az intelligenciahányadosa 148-nál, s válhatott így potenciális Mensa-tagga. A jelentkezők és a sikeres tesztelők aránya egyébként a nemzetközi átlagnak megfelelő.

A 88 sikeres tesztelőből 59-en voltak az alakulóülésen Budapesten, s hozták létre a Mensa HungarIQát. A magyar szervezet elnöke a budapesti Zsigmond Csaba, alelnöke a szegedi Mogyorósi Péter, tiszteletbeli elnöke pedig Zsigmond Gyula, a Svéd Mensa elnöke lett.

A magyar Mensa arculatát, terveit a tagok határozzák meg, célja az emberi intelligencia felkutatása; hasznosítása és a tehetséggondozás. Az emberi intelligencia ugyanis csak akkor ér valamit, ha használják. A magyar tagcsoporton belül valószínűleg létrehozna egy ifjúsági szekciót, hiszen a sikeres jelentkezők 1/3-a a fiatalabb generáció képviselőiből került ki. Ezenkívül a Mensa-tagok lakóhelyük szerint kis közösségeket alkotnak, s hamarosan beindul a szegedi tagok klubja is, hiszen városunkban több magas intelligenciájú jelentkező akadt.

Rengeteg az érdeklődő az első tesztelés óta, s valószínűleg e hír olvastán is többen szeretnék kapcsolatba kerülni a Mensával. Ezt megtehetik a következő postafiókcímen: 6701 Szeged, Pf. 1191.

T. V.

■ A szegedi találkozó: szerdán délután

Kányádi Sándor a megye vendége

Fotó: Schmidt Andrea